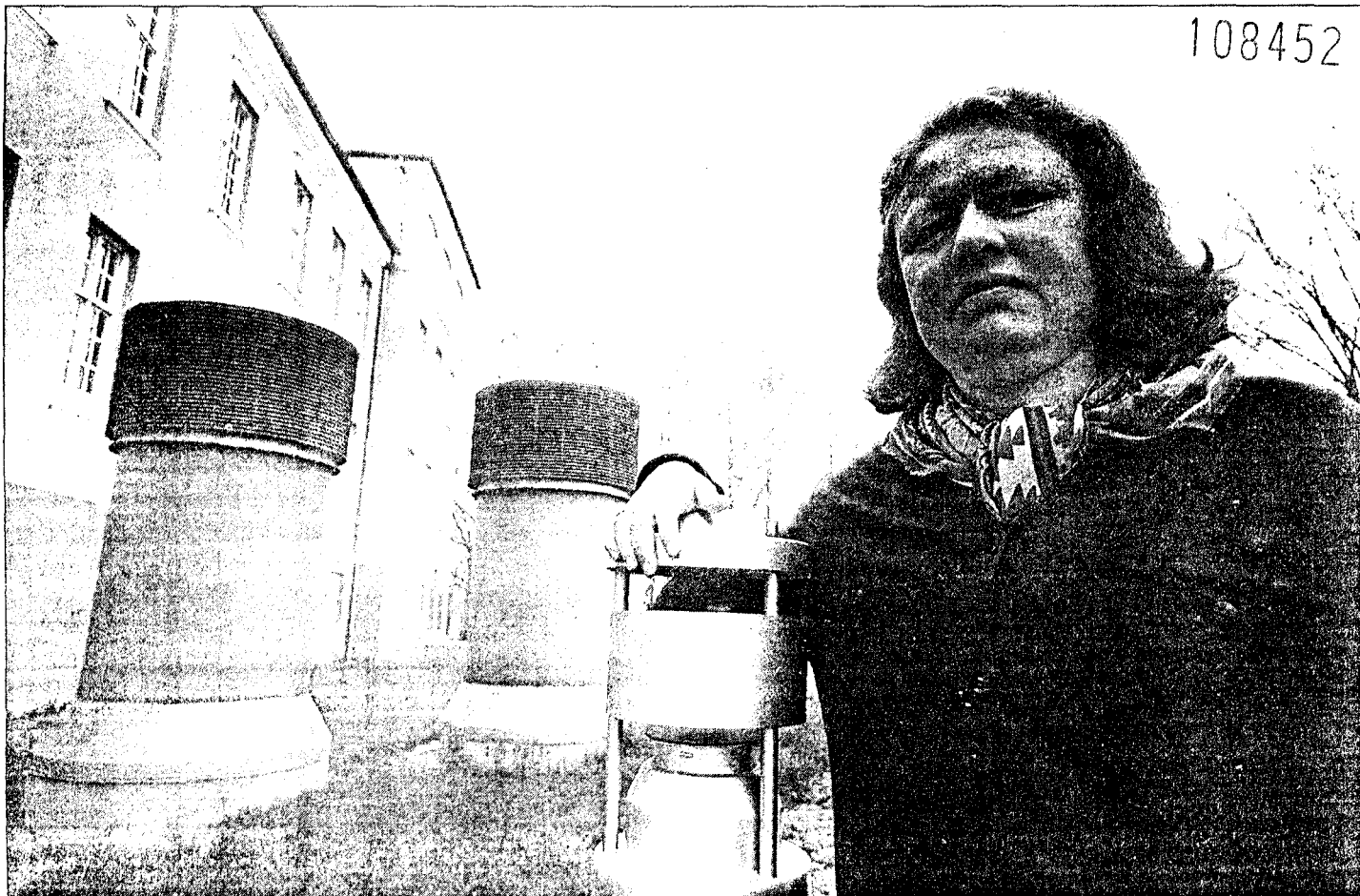

108452

UVERDIG: Doktor Inger Cecilie Stridsklev har foretatt en helseundersøkelse blant norske frontkjemper som konkluderer med at de ble utsatt for uverdigg behandling i fengslelene etter krigen. (Foto: Danny Twang)

Sparket og slått i norske fengsler

Nordmenn som hadde kjempet på tysk side mot Sovjetunionen, fikk umenneskelig behandling i norske fengsler etter krigen. Det mener doktor Inger Cecilie Stridsklev på bakgrunn av en undersøkelse blant tidligere frontkjemper.

CARL HAMRE

Den oppsiktsvekkende rapporten er offentliggjort i siste nummer av Tidsskriftet for Den norske lægeforening og baserer seg på intervjuer og undersøkelser av 181 frontkjemper. Og det er et dystert bilde Stridsklev gir av rettsvesenet i Norge etter frigjøringen:

– Forholdene i norske fengsler har ikke vært så dårlige noen gang. Det bekreftes også av han som var fengselsoverlege i Oslo

– Frontkjemperne fikk uverdigg behandling

i denne perioden. Det var matmangel, og vokterne hadde øyensynlig tatt tyskernes verste sider som forbilde. De var innstilt på å ta igjen for krigen, og skapte forhold som var uverdige for en rettsstat, sier hun.

Matmangel

I Porsgrunn ble varetektfangene internert i Miltenbergleiren på Vestsida. Av reglementet herfra fremgår det at fangene var underkastet uhyre strenge regler for disiplin. Hilsplikten startet på seks skritt avstand og holdningen skulle opprettholdes tre skritt etter at vokteren var passert. Rømlinger ville bli beskutt uten videre, og alle sammen-

komster blant fangene var strengt forbudt. Det var heller ikke lov til å motta klær, brev, matpakker eller tobakk.

Kosten var uhyre knapp, og mange av fangene måtte spise sopp og nesle for å overleve. I tillegg kom overgrepene. Ved en anledning ble for eksempel en av fangene pålagt å tomme avtreddet med bare hendene, forteller Stridsklev.

Fortsatt

Undersøkelsen viser også at 14 prosent av fangene ble slått, 12 prosent sparket, 29 prosent ble pålagt straffeeksersis og 24 pro-

sent ble utsatt for fingerte hennettelser.

– Forholdene førte til at de innsette helt mistet respekten for det norske rettssystemet. Dette har også vedvart etter at straffen var sonet. For i det hele tatt å få komme til orde har det blitt krevd at de skulle ta avstand fra krigstjenesten, og det sier seg selv at de ikke har noen forståelse for å bli kalt landssvikere når de selv mener de viste nasjonal holdning og ikke gjorde noe galt. Barna deres har også blitt utsatt for mobbing, og det er mange ganger folk som selv ikke gjorde noen innsats under kri-

gen som har vært verst, forteller Inger Cecilie Stridsklev.

Årsaker

Alt i alt var det om lag 5 000 nordmenn som meldte seg til tysk krigsinnsats på Østfronten. Nærmere 1 000 av dem falt i strid. De øvrige ble tiltalt for landssvik. Stridsklevs undersøkelse viser at bare 8 prosent av frontkjemperne oppgir sympati med Tyskland som årsak til krigstjenesten. De øvrige oppgir antikommunisme og ønsket om større frihet for Norge som begrunnelse.